

person m.v. at udlevere materiale, der er omfattet af udleveringspligten i § 9, stk. 1.

Hvis et pålæg ikke efterkommes, giver bestemmelsen i *stk. 2* hjemmel til, at Københavns Byret kan anvende de tvangsmidler, der er fastsat i retsplejelovens § 178, jf. herved bemærkningerne ovenfor til § 10.

Det forudsættes, at undersøgelseskommissionen om nødvendigt ved en umiddelbar fogedforretning efter retsplejelovens kapitel 55 kan komme i besiddelse af materiale, som i strid med udleveringspligten ikke er afleveret til kommissionen, jf. bemærkningerne til § 9, stk. 1, og § 10.

### Til § 18

#### Til *stk. 1*

Bestemmelsen fastsætter, at undersøgelseskommissionen kan opfordre en person til frivilligt at afgive forklaring for kommissionen.

Den pågældende person kan således ikke tvinges til at afgive forklaring, heller ikke ved en tjenestebefaling fra en minister eller styrelseschef. Forklaring afgives uden sædvanligt strafansvar for falsk forklaring. Disciplinært ansvar for falsk forklaring kan dog komme på tale, medmindre den pågældende hører til den personkreds, der er omfattet af § 12, stk. 1.

#### Til *stk. 2*

Efter bestemmelsen afgives den frivillige forklaring så vidt muligt efter retsplejelovens kapitel 18.

Der er i sagens natur en række bestemmelser i retsplejelovens kapitel 18, jf. bemærkningerne ovenfor til § 13, som ikke er relevante, da forklaring afgives på frivilligt grundlag.

De bestemmelser i retsplejelovens kapitel 18, som navnlig vil have praktisk betydning, er § 173 (vejledning om vidneudelukkelses- og vidnefritagelsesgrunde), § 182, 1. pkt. (hvert vidne afhøres for sig), § 184 (hvordan afhøringen skal foregå) og § 186 (protokolering af vidneforklaring). Det forudsættes endvidere, at kommissionen gør en embedsmand bekendt med, at den pågældende efter omstændighederne kan ifalde et disciplinært ansvar for afgivelse af falsk forklaring, jf. herved retsplejelovens § 181.

### Til § 19

#### Til *stk. 1*

Hvis undersøgelseskommissionen finder, at der kan være behov for, at en person afgiver forklaring som vidne, kan kommissionen efter bestemmelsen anmode Københavns Byret om at indkalde den på-

gældende til at afgive forklaring for retten som vidne.

#### Til *stk. 2*

I bestemmelsen fastsættes det, at der er vidnepligt, jf. § 11, men at vidnepligten gælder med de undtagelser, der er fastsat i lovforslagets § 12. Der henvises herom til bemærkningerne til § 12.

### Til § 20

#### Til *stk. 1*

Det fastsættes i bestemmelsen, at reglerne i retsplejelovens kapitel 18 finder tilsvarende anvendelse på afgivelse af forklaring m.v. ved Københavns Byret.

Retten afgør, om de personer, der indkaldes, er forpligtet til at afgive forklaring, og om forklaring afgives under strafansvar.

Spørgsmålet om, hvorvidt der er vidnepligt, afgøres efter bestemmelsen i § 19, stk. 2, sammenholdt med §§ 11 og 12. Over for modvillige vidner kan retten anvende de almindelige tvangsmidler, jf. retsplejelovens § 178.

Retten vejleder, hvis omstændighederne giver grund til det, vidnerne om indholdet af reglerne om vidneudelukkelse og vidnefritagelse, jf. retsplejelovens § 173, stk. 1. Inden vidnet afhøres, sikrer retten sig, at der ikke er noget til hinder for vidneforklaringens afgivelse. Retten pålægger derefter vidnet at tale sandhed og gør vidnet bekendt med strafansvaret for afgivelse af falsk forklaring, jf. retsplejelovens § 181.

Afhøringerne foretages af undersøgelseskommissionens medlemmer eller af den person, der udpeges efter lovforslagets § 1, stk. 3. Bisidderen kan foretage en uddybende afhøring, jf. lovforslagets § 22, stk. 5. Hovedindholdet af forklaringen optages i retsbogen, jf. retsplejelovens § 186, stk. 2.

Den, der afgiver falsk forklaring for retten, kan straffes efter straffelovens §§ 158-160. Der henvises til bemærkningerne til § 14.

### Til kapitel 7

#### *De berørte personers retsstilling*

### Til § 21

#### Til *stk. 1*

I bestemmelsen fastsættes det, at den minister eller embedsmand, hvis forhold undersøges af undersøgelseskommissionen, har ret til en bisidder efter eget valg. Dette gælder også forhenværende ministre